

9.11.2021

VN/16839/2021

Ohje kotiäänestyksen vaalitoimitsijan varautumisesta koronatilanteeseen

- Kesäkuun 2021 kuntavaalit toimitettiin terveysturvallisesti oikeusministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjeistuksen mukaisesti. Äänestyspaikoilla noudatettiin monipuolisia järjestelyitä, joilla turvattiin äänestämistä epidemiatilanteesta huolimatta. Aluevaalit tullaan toimittamaan tammikuussa 2022 epidemiatilanteen edellyttämällä järjestelyillä, joita käydään läpi tässä ohjeessa.

Yleistä

- Koronavirustilanne voi olla erilainen eri puolilla maata. Vaalitehtävissä maskin käyttämisessä noudatetaan alueellisten ja paikallisten viranomaisten (sairaanhoidopiirit ja kunnat) suosituksia.
- Jos paikalliset terveysviranomaiset antavat tästä ohjeesta poikkeavia terveysturvallisuusohjeita, niitä noudatetaan tämän ohjeen asemesta.
- Kunnan keskusvaalilautakunta voi järjestää yhteistyössä kunnan terveydenhoitoviranomaisten kanssa kotiäänestyksen vaalitoimitsijoille perehdytyksen suojarusteiden turvalliseen pukemiseen ja riisumiseen. Voit myös katsoa ohjeistusta Työterveyslaitoksen sivuilta: <https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-suu-ja-nenasuojus>
- Tarkista ajantasaiset THL:n ja Työterveyslaitoksen ohjeistukset: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19/koronavirustartuntojen-torjunta-kotiin-annettavissa-palveluissa> ja <https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-kotihoidon-tyontekijat>
- Jos saat koronavirustautiin sopivia oireita, jää heti kotiin ja ilmoita tilanteesta vastaavalle vaalitoimitsijalle tai keskusvaalilautakuntaan. Koronaviruksesta sairastuneiden oireita ovat

olleet kuume, yskä, kurkkukipu, hengenhädistys, lihaskivut, väsymys, nuha, pahoinvointi ja ripuli. Taudin yhteydessä on kuvattu myös maku- ja hajuaistin häiriöitä. Katso lisätietoja www.omaolo.fi

Kotiäänestyksen valmistelu

- Varaa riittävästi aikaa turvallisen kotiäänestyksen toteuttamiseen.
- Ota mukaasi vain mahdollisimman vähän äänestysmateriaalia. Mieti etukäteen, missä saat suojavarusteet puettua ja riisuttua turvallisesti: äänestäjän oven ulkopuolella vai eteisessä vai jossain muualla. Varaa mukaan tarvittaessa pussi tai laukku omille ulkovaatteillesi. Vältä matkapuhelimen ja muiden laitteiden käyttöä äänestäjän luona.
- Pakkaa mukaan kotiäänestyksiä varten siltä varalta, että kotiäänestäjällä olisi esimerkiksi hengitystieoireita, kertakäyttöisiä suojakäsineitä ja kertakäyttöisiä kirurgisia suu-nenäsuojaimia.
- Pakkaa mukaan äänestysten välissä käytettäväksi suihkutettavaa desinfiointiainetta tai desinfioivia puhdistusliinoja työvälineiden puhdistamista varten sekä oma käsihuhdepullo omien käsien puhdistamista varten.

Äänestystapahtuma

- Puhdista kynät ja muut usean äänestäjän käyttämät tarvikkeet saippuavesiliuoksella tai alkoholipitoisella puhdistusaineella jokaisen kodin välillä.
- Pidä mukanasasi käsihuhdetta ja desinfioi kätesi aina ennen äänestystoimituksen alkua ja sen jälkeen.
- Pidä etäisyyttä äänestäjään ja muihin paikalla oleviin henkilöihin mahdollisuuksien mukaan. Mahdollisuuksien mukaan äänestyksen voi ottaa vastaan myös kodin pihalla.
- Jos kotiäänestystilanne ei ole riittävän hyvin ennakoitavissa ja hallittavissa, jotta terveys- ja turvallisuus voitaisiin varmistaa, kotiäänestystä ei yksittäisessä tilanteessa voida toteuttaa.
- Ennen äänestystoimituksen alkua voit muistuttaa äänestäjää käsienpesusta tai käsihuhdetteen käytöstä.

- Jos vaalitoimitsijalla on epäily maskia käyttävän kotiäänestäjän henkilöllisyydestä, vaalitoimitsija voi tarvittaessa pyytää äänestäjää poistamaan maskin henkilöllisyyden tarkastamisen ajaksi. Vaalilain mukaan äänestäjä on velvollinen esittämään vaalitoimitsijalle selvityksen henkilöllisyydestään. Eristyksessä oleva ei kuitenkaan voi poistaa maskia toisen henkilön läsnä ollessa, ellei heidän välillään ole pisarasuojaa tai riittävää etäisyyttä.
 - o Jos se on äänestäjälle mahdollista, hän voi katsoa ehdokkaan numeron osoitteesta tulospalvelu.vaalit.fi. Vaihtoehtoisesti hänelle voi antaa ehdokaslistojen yhdistelmän. Ehdokaslistojen yhdistelmä tulisi kuitenkin puhdistaa äänestysten välillä.
- Käynnin jälkeen laita käytetyt kertakäyttöiset suojarusteet tiiviiseen jätepussiin ja vie pussi suljettuna sekajäteastiaan.

Eristyksessä olevien kotiäänestys

- Saat keskusvaalilautakunnalta tiedon siitä, onko kotiäänestäjä eristyksessä. Jos kotiäänestäjä on eristyksessä, ota äänestys mahdollisuuksien mukaan vastaan kodin pihalla. Kiinnitä erityistä huomiota huolelliseen suojarusteiden pukemiseen ja riisumiseen sekä etäisyyden ylläpitämiseen. Puhdista kädet käsihuuhteella ennen suojarusteiden pukemista sekä riisumisen yhteydessä. Maski ja visiiri puetaan oven ulkopuolella, muut suojaimeet voi tarvittaessa pukea sisällä.
- Eristyksessä olevan henkilön äänestys pihalla on mahdollista siinä tapauksessa, että henkilön siirtyminen pihalle ja äänestäminen voi tapahtua ilman lähikontakteja muihin ihmisiin (ei sisätilassa samaan aikaan muiden henkilöiden kanssa), hän ei oireile näkyvästi ja suojautuu asianmukaisesti kasvomaskilla. Kontakti vaalitoimitsijan kanssa tapahtuu hallitusti ja turvallisesti.
- Eristyksessä olevan kotiäänestyksen terveysturvallisuutta voi parantaa esimerkiksi näin:
 - o Soita äänestäjälle ja pyydä häntä tulemaan kodin pihalle, jos se on mahdollista tartuntavaaraa aiheuttamatta. Vaihtoehtoisesti mene äänestäjän ovelle suojarusteissa, soita ovikelloa ja astu muutama askel taaksepäin, jotta pystyt säilyttämään riittävän etäisyyden oven aukaisevaan äänestäjään.

- Jos toinen vaalitoimitsija on mukana ja toimii läsnäolevana henkilönä, hän voi mahdollisuuksien mukaan jäädä ulos tai eteiseen, jotta voi pitää vieläkin suurempaa etäisyyttä äänestäjään kuin kotiaänestyksen vastaanottava vaalitoimitsija. Tämän tulee kuitenkin tapahtua niin, että näköyhteys äänestyksen vastaanottavaan vaalitoimitsijaan säilyy.
- Sovi äänestäjän kanssa, mitä pöytää tai tasoa käytetään asiakirjojen ojentamiseen ja vastaanottamiseen niin, että riittävä etäisyys voidaan pitää. Pyydä äänestäjää laskemaan tasolle henkilöllisyystodistus ja perääntymään sitten, jotta voit mennä tason ääreen ja tarkistaa henkilöllisyyden mahdollisen suuren etäisyyden säilyttäen. Samoin toimitaan äänestyslipun ojentamisessa ja lähetekirjeen täyttämässä.
- Desinfioi käytetyt työvälineet ennen kuin poistut äänestäjän luota tai heti asunnon ulkopuolella. Jos et voi desinfioida työvälineitä, sulje käytetyt varusteet omaan suljettavaan pussiin poiskuljetusta ja myöhempää desinfiointia varten.
- Jos eristyksessä oleva äänestäjä aivastelee tai yskii voimakkaasti tai ei suostu käyttämään maskia tai visiiriä, äänestyksen vastaanottaminen voi sisältää tartuntariskin ja vaalitoimitsijan on kyseisessä tapauksessa harkittava, voidaanko äänestystä ottaa vastaan.
- Jos äänestäjä on eristyksessä, häntä ei tule avustaa äänestystilanteessa lähikontaktissa.